

Büyükşehir Belediye Meclisi Üyeliği Seçim Sisteminin Sebebi Olduğu Sorunlar

Fatih GÜLER*

Öz

2019 yılında gerçekleştirilen yerel seçimlerinin ardından en kalabalık iki büyükşehir belediyesinde başkan ile meclis çoğunluğunun farklı ittifaklarda olması, kamuoyunun dikkatini çekmesine sebep olmuştur. Büyükşehir belediye meclisi üyelerinin diğer yerel yönetim karar organlarının üyelerinden farklı olarak seçmenler tarafından doğrudan seçilmemesi önemli karakteristik özelliklerindedir. Çalışmada büyükşehir belediye meclis üyeliğinin seçimi, doğurduğu sonuçlar ve büyükşehir belediye meclis üyeliğinin sona ermesinin ardından gerçekleşen süreçler YSK kararları temelinde ele alınmıştır. Büyükşehir belediye meclis üyeliğinin sona ermesine yönelik YSK kararlarında görece yüksek iptal/tam kanunsuzluk oranı uygulamaya yönelik soruna işaret etmektedir. Büyükşehir belediye meclis üyeliğinin temsilde adaleti sağlayacak şekilde doğrudan halk tarafından seçilmesi ve sonradan meydana gelen boşalmalarda belediye meclis üyeliğinde olduğu gibi davet edilecek yedek üyenin de, aynı ilçe ve aynı siyasi partiden olması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Büyükşehir Belediyesi, Belediye Meclis Üyesi, Kontenjan Aday, Yüksek Seçim Kurulu.

Problems Caused by the Metropolitan Municipality Council Membership Election System

Abstract

After the 2019 local elections, the fact that the majority of the metropolitan mayor and the metropolitan municipality council in the two most crowded metropolitan municipalities are in different alliances has attracted the attention of the public. It is one of the important characteristics of the

*Dr., Öğretim Görevlisi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, fatih.guler@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5365-5700

Atıf yapmak için / To cite this article: Güler, F. (2023). Büyükşehir Belediye Meclisi Üyeliği Seçim Sisteminin Sebebi Olduğu Sorunlar. *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 88(1): 155-184.

metropolitan municipal council that the members of the metropolitan municipality council are not directly elected by the voters, unlike the members of other local government decision-making bodies. In the study, the election of the metropolitan municipality council member, the results of this and the processes that take place after the termination of the metropolitan municipality council membership will be discussed on the basis of the Supreme Election Council's decisions. It has been suggested that the metropolitan municipality council member be elected directly by the people in a way that will ensure fairness in representation, and that the substitute member to be invited should be from the same district and the same political party, as is the case with the municipal council members in case of subsequent vacancies.

Keywords: Municipality, Metropolitan Municipality, Municipal Council Member, Quota Candidate, Supreme Election Council.

1. GİRİŞ

Belediyeciliğin temel hareket noktası, halkın temel isteklerine en yakın yerde, en yakın zamanda ve en iyi şekilde cevap verebilmektir (Atmaca, 2020: 168-184). 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediye sayısının artması ve büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırı olacak şekilde yeniden düzenlenmesiyle büyükşehir belediyeleri nitelik ve nicelik olarak daha da önem kazanmıştır (Mecek ve Atmaca, 2020: 2072). Bu hukuki durum büyükşehir belediyelerinin görev ve yetki alanını genişletmekle beraber, vatandaşlara sunulan hizmetin içeriğinde de birtakım değişikliklere sebep olmuştur. Bunun yanında büyükşehir belediyelerinin şehir merkezlerinin yanında dağ köylerine de hizmet götürme yükümlüğü, büyükşehir belediyelerin yeni bir organizasyon yapısına ve görev perspektifine sahip olmasını gerektirmiştir (Uysal, 2020: 24). 2021 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre büyükşehir belediye sınırları içinde yaşayan nüfusun oranının %78 olduğu gerçeği de bu durumu desteklemektedir (TÜİK, 2022).

6360 sayılı Kanunun getirdiği yeni ölçek, yerel halkın yönetime yabancılaşması, yerel olaylara duyarsız kalması ve yerel temsilcilerle mesafenin açılması sonucunu doğurması muhtemeldir (Canpolat, 2002: 27). Bu muhtemel demokrasi sorununu bertaraf etmek amacıyla, 6360 sayılı Kanun ile olağan ve olağanüstü toplantı sisteminden vazgeçilmiş ve meclisin daha sık toplanması marifetiyle yerel hizmetlerin daha şeffaf ve katılımcı bir perspektifle yürütülmesi ve meclis

denetiminin etkinleştirilmesi konularında önemli gelişmeler yaşanmıştır (Parlak, 2015: 125).

6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerinin görevlerinin artması büyükşehir belediyelerinin karar organı olan büyükşehir belediye meclislerinin de görev ve yetki alanını genişletmiştir (Alıcı ve Kızılboğa, 2020: 103-111). Büyükşehirin belediyesinin ilçe belediyeleri üzerindeki artan etkisi sebebiyle büyükşehir belediye meclisinin kompozisyonunu oluşturan seçim sisteminin önemi daha da artmaktadır (Güneş, 2017: 50). Bu çerçevede büyükşehir belediyelerinin karar organı olan büyükşehir belediye meclislerinin teşekküllüne ilişkin mevzuat ve uygulamanın ele alınması ihtiyacı hissedilmiştir. Doktrinde büyükşehir belediye meclisinin oluşumu ve yetkileri daha çok dikkat çeken yönler olmasına rağmen (Erkul, 2013: 82; Görün ve Kayar, 2021: 65), büyükşehir belediye meclis üyeliği ise görece az ele alınan bir başlık olarak ifade edilebilir.

Büyükşehir belediye meclis üyeliğinin ele alınmasındaki birinci sebep büyükşehir belediye meclis üyeliği seçiminin farklılığından kaynaklanmaktadır. Zira büyükşehir belediye meclisi üyeleri diğer yerel yönetim karar organlarının üyelerinden farklı olarak seçmenler tarafından doğrudan seçilmemekte ilçe belediye meclis üyeleri arasından kanunda gösterilen esas ve usullere göre tespit edilmektedir.

Büyükşehir belediye meclis üyeliğinin ele alınmasındaki ikinci sebep konuyla ilgili Yüksek Seçim Kurulu (YSK) kararlarında görece yüksek iptal/tam kanunsuzluk uygulamasıdır. Kanuni temeli olmayan ve YSK'nın içtihatları ile şekillenen tam kanunsuzluk uygulamasının ve iptal uygulamasının görece yüksek olması diğer özelliklerinin yanında ele alınan konuyla ilgili mevzuat ve/veya uygulamadan kaynaklı sorunların varlığına işaret etmektedir. 2020 yılı içerisinde YSK 659 karar almış olup bu kararlardan on yedisinde (%2,5) iptal veya tam kanunsuzluk içtihadı çerçevesinde il ve/veya ilçe seçim kurulu kararlarını kaldırmıştır. YSK'nın 2007-2021 yılları arasında büyükşehir belediye meclis üyeliklerinin boşalması ile ilgili aldığı elli üç karar incelendiğinde bu kararlardan on üçünde (%24,5) iptal veya tam kanunsuzluk içtihadı çerçevesinde il ve/veya ilçe seçim kurulu kararlarını kaldırıldığı, geri kalan kırk karardan

yedisinde de il seçim kurulu tarafından ilçe seçim kurulu kararının kaldırıldığı görülmektedir.

Büyükşehir belediye meclis üyeliğinin ele alınmasındaki üçüncü sebep 2019 yılında gerçekleşen yerel seçimlerinin ardından en kalabalık büyükşehir belediyesinde büyükşehir belediye başkanı ile büyükşehir belediye meclisi çoğunluğun farklı ittifaklarda olması sebebiyle konunun kamuoyunun dikkatini çekmesi olduğu söylenebilir.

Doktrinde daha önceden bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların ortak noktası büyükşehir belediye meclisi üyeliği seçimine ilişkin mevzuattan kaynaklanan genel temsil sorunlarıdır. Gerçekten de yerel seçimlerde uygulanan sistemler değişik görüşlere sahip vatandaşlar arasında ortak yerel gereksinimler için işbirliği ortamının gelişmesine olanak vermemesi sebebiyle eleştirilmektedir (Türk, 1997: 299; Akbulut, 2000: 65). Çalışmamızda ise büyükşehir belediye meclisinin oluşuma ilişkin yasal hükümler YSK içtihatlarıyla desteklenmek suretiyle ele alınmıştır. 2021 yılı başına kadar YSK kararlarının yaklaşık %10'una erişilebilirken (Güler, 2021: 103) bu tarihten sonra YSK'nın kararlarının büyük bir çoğunluğunun web sitesinde yayımlanması çalışma açısından kolaylaştırıcı ve teşvik edici bir unsur olmuştur. Büyükşehir belediye meclisinin teşekkülüne ilişkin kanuni esas ve usullerin beraberinde getirdiği aşkın/eksik temsil sorunlarının yanında YSK içtihatlarıyla oluşan ilave temsil sorunları çalışmada ele alınan diğer başlıklardandır. Büyükşehir belediye meclis üyeliğinin sona ermesine ilişkin yasal hükümler kontenjan belediye meclis üyeliği ile birlikte ele alınmış ve sonuç bölümünde bir takım çözüm önerileri sıralanmıştır.

2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİNİN OLUŞUMU

Büyükşehir belediyesinin karar organı olan büyükşehir belediyesi meclisi il halkının yerel nitelikteki ihtiyaç ve beklentilerine yönelik iradesini ortaya konduğu demokratik bir yasal platformdur (Güneş, 2017: 48). Büyükşehir belediyeleri ile ilgili hususlar genel itibariyle 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda düzenlenmiştir. 5216 sayılı Kanuna göre büyükşehir belediyesinin organları büyükşehir belediye

başkanı, büyükşehir belediye meclisi ve büyükşehir belediye encümenidir.

5216 sayılı Kanun büyükşehir belediye meclisinin büyükşehir belediyesinin karar organı olduğunu, görev ve yetkilerini, büyükşehir belediye başkanı ve büyükşehir içindeki diğer belediye başkanlarının büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesi olduğunu açıkça belirlemiştir. Buna rağmen büyükşehir belediye meclisi üyelerinin seçimine ilişkin bir hükme yer verilmemiş, büyükşehir belediye meclisinin ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşacağına işaret edilmiştir. Ayrıca 5216 sayılı Kanununun 28. maddesinde Belediye Kanunu ve diğer ilgili kanunların 5216 sayılı Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin büyükşehir belediyeleri hakkında uygulanacağı ifade edilmiştir.

2972 sayılı Kanununun büyükşehir belediye meclisine katılacak üyelerle ilgili 6. ve 24. maddelerine göre büyükşehir belediye meclisleri belediye sınırları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden oluşmaktadır. Üye sayısının hesaplanmasında artık sayılar dikkate alınmaz ve yedek üyelikler de aynı yöntemle tespit edilir. Bu hükümlere göre tespit edilen büyükşehir meclisi üyeleri, her ilçe belediyesi için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre başlayarak yeter sayıya kadar inilmek suretiyle bulunur ve yedek üyelikler de aynı yöntemle tespit edilir.

2.1. Büyükşehir Belediye Meclisi Üyelerinin Dolaylı Temsili Üzerine

Görüldüğü üzere büyükşehir belediye meclisi üyelerinin diğer yerel yönetim karar organlarının üyelerinden farklı olarak seçmenler tarafından doğrudan seçilmemesi büyükşehir belediye meclisinin karakteristik özelliklerindedir. Büyükşehir belediye meclis üyelerinin büyükşehir ilçe belediye meclis üyeleri arasından seçilmesi, büyükşehir ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyesi arasındaki eşgüdümü ve görev alan/sınırları anlamındaki farkındalığı arttırması bağlamında önemli ve değerlidir. Buna rağmen büyükşehir belediye meclis üyelerinin doğrudan ve ilçe belediye meclis üyeleri dışından

seçilmesinin demokratik meşruiyet ve hesap verilebilirlik açısından daha tutarlı bir teorik altyapıya sahip olduğu ifade edilebilir. Zira doktrinde büyükşehir belediye meclis üyeliğine ilişkin mevcut seçim sisteminin temsilde adalet ilkesini zedelediği de ifade edilmektedir (Arıkboğa, 2015: 137). Gerçekten de 5216 sayılı Kanun ile ilgili Bakanlar Kurulu tasarısında büyükşehir belediye meclisinin doğrudan halk tarafından değil dolaylı olarak belediye meclislerinden seçilmesinin sakıncalarına dikkat çekilmiştir.

5216 sayılı Kanun tasarısı TBMM İçişleri Komisyonu, AB ile Uyum Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür. Büyükşehir belediye meclisi üyelerinin doğrudan halk tarafından seçilmesini öngören değişiklik İçişleri Komisyonu ve AB ile Uyum Komisyonunda aynen kabul edilmesine rağmen, Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde kurulan alt komisyon görüşmeleri esnasında madde metninden çıkarılmıştır. Gerek TBMM Genel Kurulunda konu ile ilgili görüşmeler esnasında gerekse de Plan ve Bütçe Komisyonu ve Plan ve Bütçe Alt Komisyonu raporlarına yazılan muhalefet şerhlerinde büyükşehir belediye meclisi üyelerinin doğrudan halk tarafından seçilmesini öngören düzenlemenin madde metninden çıkarılmasını eleştiren veya tekrar eklenmesini öngören bir ifadenin yer almadığı ifade edilebilir.

Türkiye 1991 yılında Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına taraf olmuştur. Bu şartın belli maddelerine Türkiye Cumhuriyeti tarafından çekince konulmasına rağmen (Taştekin ve Akça, 2020: 600-601) Türkiye'nin çekince koymayarak taraf olduğu üçüncü maddesinin ikinci fıkrasında özerk yerel yönetim hakkının doğrudan, eşit, genel ve gizli oy ilkelerine uygun olarak seçilen meclisler aracılığıyla kullanılacağına işaret edilmiştir. 5216 sayılı Kanunun büyükşehir belediye meclis üyelerinin seçimine yönelik mevcut hali eşit, genel ve gizli oy ilkeleri ile ilgili standartları karşılamaktadır. Doktrinde aksi yönde görüşler olmasına rağmen (Cebe, 2007: 229), 5216 sayılı Kanunun büyükşehir belediye meclis üyelerinin seçimine yönelik mevcut halinin doğrudan oy ilkesi ile ilgili standartları karşıladığını söylemek zordur. Diğer versiyonlarına göre daha demokratik olduğu bilinen doğrudan oy ilkesine (Tanör ve Yüzbaşıoğlu, 2001: 204; Teziç, 1998: 243) göre seçmenler temsilcilerini aracısız seçmektedir (Gözler, 2011: 306).

Görüldüğü üzere her ne kadar 5216 sayılı Kanunun sistemi doğrudan oy ilkesinin zıttı olan iki dereceli oy sistemine de uymasa da, doğrudan oy ilkesi ile ilgili standartları da karşılamamaktadır. Zira yukarıda zikredilen kanun tasarısında mevcut sistemin doğrudan oy ilkesi ile uyumlu olmadığı zımnen kabul edilmiştir. Anayasa Mahkemesi büyükşehir belediyeleri ile ilgili verdiği bir iptal kararında büyükşehir belediye organları arasında doğrudan seçilen tek organın büyükşehir belediye başkanı olduğuna işaret etmiştir (Anayasa Mahkemesi, 1988). Bu çerçevede büyükşehir belediye meclis üyelerinin doğrudan seçilmesine öngören yaklaşımların hem Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının standartlarını karşılayacağı hem de doğrudan temsilin faydalarına yönelik yeni bir alan sağlayacağı ifade edilebilir.

6360 sayılı Kanunun kurduğu sistem ülke nüfusunun azımsanmayacak bir bölümüne subsidiarite ilkesi ile uyumlu bir şekilde mahalli nitelikli ihtiyaçların görülmesini sağlamak amacıyla kurgulanmıştır. Nüfusun önemli bir bölümünün büyükşehir sınırları içinde yaşaması ve bu alanda ana aktör olarak büyükşehir belediyesinin hizmet götürmesi, büyükşehir belediye sistemine seçmenlerin temsilini ve katılımını zorunlu kılmaktadır. Zira yerel demokrasinin temel amacı yerel nitelikli konulara seçmenlerin katılımının en çoklaştırılmasıdır. Büyükşehir belediye meclis üyelerinin doğrudan değil dolaylı bir sistemle belirlenmesi diğer sorunların yanında bu siyasal temsil ilkesini erozyona uğratmaktadır.

Özellikle büyükşehir belediye meclis üyesinin görevinin sona ermesi durumunda büyükşehir belediye üyesi kompozisyonun değişmesi ihtimalini teorik olarak destekleyebilecek bir argüman söz konusu değildir. Bu temsil sorunu çoğulcu bir büyükşehir belediye meclisinin oluşmasını engellemekte ve çoğunlukçu bir pratik ve perspektifin büyükşehir belediye meclisine hakim olmasına imkan sağlamaktadır. Bunun yanında büyükşehir ilçe belediye meclis üyeleri arasından büyükşehir belediye meclis üyesi seçilmesine yönelik kanun koyucu tercihi seçim hukuku uygulamasında grift birtakım sorunlara yol açmasının yanında hukuki belirlilik ve içtihat istikrarı ilkelerini zedeleyici sonuçlar doğurmaktadır. Temsil kabiliyeti ve hesap verilebilirlik düzeyi yüksek olan ve daha az hukuki uyuşmazlık doğuracağı değerlendirilen

büyükşehir belediye meclis üyelerinin doğrudan halk tarafından ve büyükşehir ilçe belediye meclis üyeleri dışından seçilmesinin faydalı olacağı ifade edilebilir.

3. KONTENJAN BELEDİYE MECLİS ÜYELİĞİ

Büyükşehir belediye meclis üyeliği ile ilgili uyuşmazlık sebeplerinden bir tanesi kontenjan belediye meclis üyeliğidir. Aday listelerdeki sıralamaya dâhil olmadan oy pusulalarında ayrıca gösterilen kontenjan belediye meclis üyeleri (Gökçeer, 1997: 43-44), seçim çevresinde belediye meclisi üyeliği seçiminde geçerli oyların çoğunluğunu alan siyasi partinin belediye meclisindeki konumu güçlendirmeye dönük bir uygulama olarak kabul edilebilir. Siyasi partiler kontenjan adaylarını merkez yoklaması ile tespit edebileceği gibi siyasi partilerin merkez karar ve yönetim organları bu yetkilerini il veya ilçe yönetim kurullarına devredebilirler.

Kontenjan adayı gösterilen seçim çevrelerinde belediye meclisi üyeliği seçiminde geçerli oyların çoğunluğunu alan siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclisi üyeliğini kazanmış olurlar. Kamuoyundaki yaygın kanaatin aksine kontenjan belediye meclis üyeleri belediye başkanlığını kazanan siyasi partiden değil belediye meclisi üyeliği seçiminde çoğunluğu alan siyasi partiden seçilmektedir. Esasen belediye başkanı üzerinden belediyenin yürütme organını belediyenin karar organı karşısında güçlendirmeyi hedeflediği değerlendirilen kontenjan belediye meclis üyeliği uygulaması belediye meclisi ile belediye başkanının farklı siyasi partilerden olduğu kompozisyonlarda dengeyi belediye meclisi lehine dönüştürmektedir. Bu durum doğrudan halk tarafından seçilen belediye başkanı karşısında, en az belediye başkanı kadar temsil kabiliyetini haiz bir belediye meclisinin sağladığı etkili ve verimli bir denge ve denetim mekanizmasıyla birlikte demokratik süreçlerin işlemesine imkan sağlayacak niteliktedir. Buna rağmen parti disiplininin yoğun olduğu Türkiye’de, belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğunun ayrı siyasi partilerde olması karar alma süreçlerinde kilitlenmesine sebebiyet verebilmektedir (Çolak, 2021: 29; Arıkboğa, 2015:139). 1982 Anayasasının 67. maddesine göre seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini

bağdaştıracak biçimde düzenlenir. Kontenjan belediye meclis üyeliğine ilişkin mevcut hüküm ve uygulama temsilde adalet ilkesini sağlamadığı gibi yönetimde istikrar ilkesi açısından da birtakım sorunları ihtiva ettiği söylenebilir.

2009, 2014 ve 2015 yıllarında MHP ve CHP'ye mensup milletvekilleri tarafından TBMM'ye sunulan fakat kadük kalan kanun tekliflerinde belediye meclisi üyeliği seçiminde geçerli oyların çoğunluğunu alan siyasi partinin değil de belediye başkanlığını kazanan siyasi partinin gösterdiği kontenjan adayların seçilmesi öngörülmüştür. Yukarıda ifade edildiği gibi doğrudan halk tarafından seçilen belediye başkanı karşısında en az belediye başkanı kadar temsil kabiliyetini haiz güçlü bir belediye meclisinin bulunmasının yadsınamaz faydaları mevcuttur. Fakat mezkur kanun tekliflerinin gerekçeleri incelendiğinde teklif sahibi milletvekillerinin “temsilde adalet” ilkesi yerine “yönetimde istikrar” ilkesini tercih ettiği görülmektedir.

Siyasi partiler 2972 sayılı Kanun ve tüzüklerinde yer alan hükümler doğrultusunda belediye meclis üye sayısı 9 ve 11 olan belediyelerde bir, 15 olan belediyelerde iki, 25 ve 31 olan belediyelerde üç, 37 olan belediyelerde dört, 45 olan belediyelerde beş, 55 olan belediyelerde altı adet kontenjan adayı gösterirler.

2972 sayılı Kanunun ilk halinde kontenjan belediye meclis üyelerinde ne kadarının büyükşehir belediye meclis üyesi olacağına dair hüküm yer almamaktaydı. 7.12.1988 tarihli 3507 sayılı Kanunun 5. maddesi ile 2972 sayılı Kanunun 23. maddesine eklenen hükümlerle büyükşehir belediyelerinde, kontenjan adaylığından belediye meclisi üyeliğine seçilenlerden ilk sıradakiler 2972 sayılı Kanunda belirtilen beşte bir oranıyla sınırlı kalmak şartıyla büyükşehir belediye meclisi üyesi olacağı ilkesi kabul edilmiştir. YSK da ilçe belediyesi meclislerine kontenjan seçilenlerden ilk sırada olanların büyükşehir belediye meclisine de üye olarak katılacağı, ilçe belediyelerini temsilen büyükşehir belediye meclisine kontenjandan seçilen birden fazla üyenin katılamayacağını kararlarında vurgulamıştır (YSK, 20.5.2004/2087).

Kontenjandan büyükşehir ilçe belediye meclis üyesi seçilenlerden büyükşehir belediye meclis üyesi olanlarda

sonradan meydana gelen boşalmaların nasıl doldurulacağı ile ilgili hususların kanun düzeyinde yeterince açık düzenlenmemesi, bu konunun YSK içtihatları ile şekillenmesine sebebiyet vermiştir. Kontenjandan büyükşehir ilçe belediye meclis üyesi seçilenlerden büyükşehir belediye meclis üyesi olanlarda sonradan meydana gelen boşalmalarda farklı hukuki durumlar söz konusu olabilmektedir. YSK büyükşehir ilçe belediye meclisine kontenjan birinci sırada seçilen büyükşehir belediye meclisi üyesinin sonradan ilçe belediye başkanı olarak seçilmesi sebebiyle büyükşehir belediye meclisinde halen göreve devam etmesi sebebiyle kendisinden boşalan büyükşehir belediye meclis üyeliğine ikinci sıradan kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilen kişinin değil sıradaki yedek üyenin büyükşehir belediye meclis üyesi olarak tespit edilmesi gerektiğine karar vermiştir (YSK, 10.5.2018/442;YSK, 20.5.2004/2087). YSK, benzer şekilde birinci sıradan kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilen kişinin istifası/vefatı sebebiyle ikinci sıradan kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilen kişinin değil sıradaki yedek üyenin büyükşehir belediye meclis üyesi olarak tespit edilmesi gerektiğine karar vermiştir (YSK, 26.5.2007/301; YSK, 9.6.2007/374; YSK, 13.3.2017/289). YSK yukarıdaki içtihatlarında kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilenlerde boşalma olması durumunda ikinci sıradan kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilen kişinin değil sıradaki yedek üyenin büyükşehir belediye meclis üyesi olarak tespit edilmesini istikrarlı olarak uygulamasına rağmen, birinci sıradan kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilen kişinin vefatı sebebiyle ikinci sıradan kontenjan büyükşehir meclis üyesi seçilen üyenin büyükşehir belediye meclis üyesi olarak tespit edilmesine yönelik ilçe seçim kurulu kararına yapılan itirazı ise süre yönünden ret ederek tam kanunsuzluk olarak kabul etmemiştir (YSK, 8.4.2000/192). Hukuki güvenlik ve içtihat istikrarı ilkeleri ile çelişen bu durumun temeli kanundaki boşluklar olmakla birlikte, YSK'nın bu uygulamasının tutarlı bir mesnedinin olduğunu söylemek güçtür.

4. YSK İÇTİHATI KAYNAKLI OLUŞAN TEMSİL SORUNLARI

İlçe belediye başkanlarının büyükşehir belediye meclisinde doğal üye olması, nüfus temelli belediye meclis/büyükşehir

belediye meclis üyeliğinin nüfusu az ilçeler lehine aşkın temsil oluşturması, çıkarmalı onda birlik barajdan kaynaklanan temsil adaletsizliği yasa koyucunun takdirinden kaynaklanmaktadır (Arıkboğa, 2014: 35-61; Arıkboğa, 2007: 31-54; Tekin, 2018: 84-105). Yasa koyucunun takdirinden kaynaklı oluşan diğer bir sorun ise nüfusu 10.000'in altında olan ilçelerde varsa kontenjandan seçilen bir üyenin büyükşehir belediye meclisi üyesi olarak belirlenmesidir (YSK, 17.2.2014/436). Bu durumun doğal sonucu olarak büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde nüfusu 10.000'in altında olan ilçelerde büyükşehir belediye meclisine sadece ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclis üyeliği seçiminde en fazla oyu alan siyasi partinin kontenjan adayı katılmaktadır. Uygulamada ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclisi seçim sonuçları kazanan siyasi parti açısından benzer sonuçları olduğundan, seçimi kazanan siyasi parti açısından aşkın temsil, diğer siyasi partiler açısından eksik temsil söz konusu olmaktadır.

Tablo 1. 2019 Mahalli Seçimlerinde Dokuz Üyeli İlçe Belediye Meclisleri

	İL	İLÇE	BAŞKAN/ MECLİS ÇOĞUNLUĞU AYNI PARTİ Mİ?	GEÇERLİ OY	TEMSİL EDİLEN OY	EKSİK TEMSİL ORANI
1	ANKARA	EVREN	EVET	2622	1675	36,1175
2	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ		5980	3616	39,5318
3		İBRADİ		2583	1292	49,9806
4	BALIKKESİR	MARMARA		6545	3706	43,3766
5	BURSA	HARMANCIK		4893	2728	44,2469
6	DENİZLİ	ÇARDAK	HAYIR	6004	3046	49,2672
7		GÜNEY		7347	7197	2,04165
8		BABADAĞ		4380	4139	5,5022
9		BEKİLLİ	EVET	4968	4840	2,5764
10		BAKLAN		4036	1990	50,6938
11		BEYAĞAÇ		4942	2637	46,641
12	ERZURUM	OLUR	HAYIR	4249	3687	13,2266
13		UZUNDERE	EVET	5650	4546	19,5398
14		PAZARYOLU		2814	1982	29,5665
15	MAHMUDIYE	5229		3181	39,1662	
16	MİHALIÇCIK	6206		2947	52,5137	
17	SARICAKAYA	3667		2393	34,7423	
18	BEYLİKOVA	4812		3092	35,744	
19	ESKİŞEHİR	İNÖNÜ	4880	2114	56,6803	
20		GÜNYÜZÜ	4542	2355	48,1506	
21		HAN	1762	1047	40,5789	
22		MİHALGAZİ	2487	1319	46,9642	
23	MERSİN	ÇAMLIYAYLA		6329	3316	47,6063

24	KAYSERİ	FELAHİYE		3843	2029	47,2027	
25		AKKIŞLA		4906	2070	57,8068	
26		ÖZVATAN		3446	2895	15,9896	
27	KONYA	AKÖREN		3858	2627	31,9077	
28		DEREBUCAK		3871	2419	37,5097	
29		TAŞKENT		5157	2741	46,8489	
30		AHIRLI		3336	1681	49,6103	
31		DERBENT		3102	2136	31,1412	
32		EMİRGAZİ		5186	3313	36,1165	
33		GÜNEYSINIR		6084	3732	38,6588	
34		HALKAPINAR		2895	1765	39,0328	
35		TUZLUKÇU		4928	2744	44,3182	
36		YALIHÜYÜK		1249	522	58,2066	
37	MALATYA	ARGUVAN		6108	2899	52,5377	
38		DOĞANYOL		2795	1468	47,4776	
39		KALE		4048	2325	42,5642	
40		KULUNCAK		6207	2778	55,2441	
41	ORDU	GÜLYALI		HAYIR	6659	6302	5,3611
42		KABADÜZ			7021	4721	32,7589
43	SAKARYA	TARAKLI		EVET	4636	2853	38,4599
44	SAMSUN	YAKAKENT			5687	3275	42,4125
45	TRABZON	DERNEKPAZARI			2976	2271	23,6895
46		KÖPRÜBAŞI			4105	2223	45,8465
							38,1555

Tablo-1’de 2019 yılı mahalli idareler genel seçimlerinde büyükşehir ilçe belediyelerinde belediye meclis üye sayısı dokuz olan belediyeler gösterilmiştir. Tablo-1’de belediye başkanı ile belediye meclisinin çoğunluğunun aynı siyasi partide olup olmadığı temelinde bir ayrıma gidilmiştir. Tabloda belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğu aynı siyasi partiye mensup olduğu ilçelerde geçerli oy ve temsil edilen oylarda belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçim sonuçlarından temsil oranı daha yüksek olan sonuçlar esas alınmıştır. Belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğu farklı siyasi partiye mensup olduğu ilçelerde geçerli oy ve temsil edilen oylarda belediye meclis üyeliği sonuçları esas alınmıştır. Çalışmanın odak noktalarından birinin büyükşehir belediyelerinin karar organındaki temsil sorunu olması bu tercihin hareket noktasıdır.

Tablo-1’de görüldüğü üzere kırk altı ilçeden kırk birinde belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğu aynı siyasi partiye mensup olup büyükşehir belediye meclisinde ilgili ilçe sadece bu siyasi partiye mensup belediye başkanı ve aynı siyasi partiye mensup kontenjan belediye meclis üyesi tarafından temsil edilmektedir. Bu durumun doğal sonucu olarak kırk altı

ilçede seçmenlerin ortalama %38'inin iradesi büyükşehir belediye meclisinde temsil edilememektedir. Tablodan görüldüğü üzere sadece dört ilçede eksik temsil oranı %10'un altında olup, otuz yedi ilçede eksik temsil oranı %30'un üstündedir.

Denizli ili Baklan ilçesi, Malatya ili Arguvan ve Kuluncak ilçeleri, Eskişehir ile Mihalıççık ve İnönü ilçeleri, Kayseri ile Akkışla ilçesi ve Konya ili Yalnhüyük ilçesinde %50'ni üstüne çıkan ve ortalama %38 bandındaki eksik temsil, temsil temelli demokratik yerel yönetimler inancına gölge düşürecek (Çitçi, 1996: 8) ve hatta temelinden sarsacak niteliktedir. Demokrasi kuramı ile demokrasinin uygulanması arasında görülen sapmaya örnek teşkil eden bu eksik temsil sorunu, yerel yönetimler ile katılma arasında kurulan pozitif ilişkiye de zedelemektedir (Ayman Güler, 1992: 18).

Tablo 2. 2019 Mahalli Seçimlerinde On Bir Üyeli İlçe Belediye Meclisleri

	İL	İLÇE	BAŞKAN/ MECLİS ÇOĞUNLUĞU AYNI PARTİ Mİ?	GEÇERLİ OY	TEMSİL EDİLEN OY	EKSİK TEMSİL ORANI
1	ADANA	FEKE	EVET	11911	8141	31,65141466
2		SAİMBEYLİ		9755	5995	38,54433624
3		TUFANBEYLİ		11140	5499	50,63734291
4		YUMURTALIK		12595	6244	50,42477173
5		ALADAĞ		11425	6161	46,07439825
6		AYAŞ		12586	6554	47,92626728
7	ANKARA	ÇAMLIDERE		11153	8229	26,2171613
8		GÜDÜL		7809	5185	33,60225381
9		KALECİK		9486	5739	39,50031626
10	ANTALYA	AKSEKİ		9110	4920	45,99341383
11	AYDIN	KARACASU		12633	6574	47,96168764
12		YENİPAZAR		9035	4600	49,08688434
13		BUHARKENT		8484	4237	50,05893446
14		KARPUZLU		8119	4410	45,68296588
15	BALIKKESİR	BALYA		10036	5093	49,25269031
16		MANYAS		13865	7102	48,7774973
17		SAVAŞTEPE		12353	6581	46,72549178
18		GÖMEÇ		8862	4828	45,5201986
19		ORHANELİ		13882	7665	44,78461317
20	BURSA	KELES		9114	5666	37,83190696
21		BÜYÜKORHAN		7121	4648	34,7282685
22	DENİZLİ	ÇAL		13306	5787	56,5083421
23		ÇAMELİ		12866	9564	25,6645422
24		SERİNHİSAR		9733	4840	50,2722696
25	BOZKURT	7616		3857	49,35661765	
26	DİYARBAKIR	ÇÜNGÜŞ		6449	3247	49,6511087

Güler, Fatih

27		HAZRO		7542	4336	42,5086184
28		KOCAKÖY		8581	5292	38,3288661
29		ÇAT		8972	4689	47,73740526
30		İSPİR		9805	6532	33,3809281
31		NARMAN		7822	4947	36,75530555
32		ŞENKAYA		10846	5414	50,0829799
33		TORTUM	HAYIR	12527	11280	9,954498284
34	ERZURUM	KÖPRÜKÖY		8053	4171	48,20563765
35		ALPU		7989	4667	41,58217549
36		SEYİTGAZİ	EVET	10032	5350	46,67065391
37	ESKİŞEHİR	ÇİFTELER		9609	9270	3,527942554
38	GAZİANTEP	KARKAMIŞ	HAYIR	6091	6026	1,067148
39	HATAY	KUMLU		7821	4747	39,30443677
40	MERSİN	AYDINCİK		7679	3413	55,55410861
41	İSTANBUL	ADALAR		9884	4495	54,52246054
42		KARABURUN		7569	3754	50,40295944
43	İZMİR	BEYDAĞ		8861	4475	49,49779935
44		SARIZ		6793	3730	45,09053437
45		SARIOĞLAN		10835	4226	60,99676973
46		YEŞİLHİSAR		11429	6551	42,68089947
47	KAYSERİ	HACILAR		7975	5210	34,67084639
48		DOĞANHİSAR		10892	5714	47,53947852
49		HADİM		7526	4717	37,32394366
50		ALTINEKİN		9373	6132	34,57804332
51		HÜYÜK		10929	6108	44,11199561
52	KONYA	ÇELTİK		6479	4527	30,12810619
53		ARAPGİR		7165	3793	47,06210747
54		PÜTÜRGE		9025	5530	38,72576177
55	MALATYA	YAZIHAN		10853	6950	35,96240671
56		GÖLMARMARA		10090	5224	48,2259663
57		AHMETLİ		11115	4883	56,06837607
58	MANİSA	KÖPRÜBAŞI		9421	4748	49,60195308
59		EKİNÖZÜ		7450	3957	46,88590604
60	K.MARAŞ	NURHAK		7692	4112	46,54186167
61		ÖMERLİ		7756	4629	40,3171738
62	MARDİN	YEŞİLLİ		6913	3573	48,31476928
63	MUĞLA	KAVAKLIDERE		7237	4945	31,67058173
64		GÜRGENTEPE		12027	6341	47,27696017
65		ÇAMAŞ		8399	4476	46,70794142
66		ÇATALPINAR		9651	6760	29,95544503
67		ÇAYBAŞI		9138	4810	47,36266141
68		İKİZCE		10802	8035	25,61562674
69	ORDU	KABATAŞ		7839	4515	42,40336778
70		KARAPÜRÇEK		8301	4444	46,46428141
71	SAKARYA	SÖĞÜTLÜ		9593	6473	32,52371521
72		ÇAYKARA		11065	7257	34,41482151
73		TONYA		9726	5937	38,95743368
74		ŞALPAZARI		9233	5618	39,15303802
75		ÇARŞIBAŞI		10837	6069	43,99741626
76		DÜZKÖY	EVET	9751	5706	41,48292483
77	TRABZON	HAYRAT	HAYIR	7377	6904	6,411821
78	VAN	BAHÇESARAY	EVET	6135	4017	34,52322738
						41,22138

Tablo-2'de 2019 yılı mahalli idareler genel seçimlerinde büyükşehir ilçe belediyelerinde belediye meclis üye sayısı on bir

olan belediyeler gösterilmiştir. Tablo-2’de belediye başkanı ile belediye meclisinin çoğunluğunun aynı siyasi partide olup olmadığı temelinde bir ayrıma gidilmiştir. Tabloda belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğu aynı siyasi partiye mensup olduğu ilçelerde geçerli oy ve temsil edilen oylarda belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçim sonuçlarından temsil oranı daha yüksek olan sonuçlar esas alınmıştır. Belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğu farklı siyasi partiye mensup olduğu ilçelerde geçerli oy ve temsil edilen oylarda belediye meclis üyeliği sonuçları esas alınmıştır. Çalışmanın odak noktalarından birinin büyükşehir belediyelerinin karar organındaki temsil sorunu olması bu tercihin hareket noktasıdır.

Tablo-2’de görüldüğü üzere yetmiş sekiz ilçeden yetmiş dördünde belediye başkanı ile belediye meclis çoğunluğu aynı siyasi partiye mensup olup büyükşehir belediye meclisinde sadece bu siyasi partiye mensup belediye başkanı, aynı siyasi partiye mensup kontenjan belediye meclis üyesi ve aynı siyasi partiye mensup belediye meclis üyesi tarafından temsil edilmektedir. Bu durumun doğal sonucu olarak yetmiş sekiz ilçede seçmenlerin ortalama %41’inin iradesi büyükşehir belediye meclisinde temsil edilememektedir.

Yukarıda dokuz üyeden oluşan belediye meclisinde seçilecek olan büyükşehir belediye meclis üyeleri ile ilgili eksik temsil sorunu yasal düzenlemelerden kaynaklanmaktadır. Fakat on bir üyeden oluşan belediye meclisinden seçilecek olan büyükşehir belediye meclis üyeleri ile ilgili eksik temsil sorunu YSK kararlarından kaynaklanmaktadır. YSK on bir üyeli belediye meclisinde seçilecek olan büyükşehir belediye meclisi üyelerinin gidiş sırası ile ilgili olarak “1- belediye başkanı + 2- en çok oy alan parti kontenjanında 1. sıradaki aday + 3- yine en çok oy alan parti listesinde 1. sıradaki aday + 4- ...” şeklinde olması gerektiğine karar vermiştir (YSK, 17.2.2014/436, YSK, 20.4.2019/1456).

Bilindiği üzere 5216 sayılı Kanunun ilk halinde büyükşehir belediye sınırları sadece İstanbul ve Kocaeli illerinde ilin mülki sınırlarına aynı olup diğer büyükşehirlerde valilik binası merkez kabul edilmek nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan

iki milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturmaktaydı. 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerinde büyükşehir belediye sınırlarının ilin mülki sınırları ile aynı olması öngörülmüştür. Tablolar birlikte değerlendirildiğinde hem YSK'nın içtihadı hem de yasal hükümler sebebiyle eksik/aşkın temsile yol açma potansiyelini haiz ilçe sayısı 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir olan illerde elli iki iken 6360 sayılı Kanundan önce büyükşehir olan illerdeki ilçe sayısı yetmiş ikidir. Bu yetmiş iki ilçeden sadece onu 6360 sayılı Kanundan önce de büyükşehir ilçe belediyesi olup geri kalan altmış iki ilçe 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir ilçe belediyesi olmuştur. Bu çerçevede büyükşehir belediye meclis üyeliklerinden oluşan aşkın/eksik temsil sorunun kaynağının 6360 sayılı Kanunun büyükşehir belediyelerinde büyükşehir belediye sınırlarının ilin mülki sınırları ile aynı olması ilkesi olduğu görülmektedir. Bunun yanında dokuz ve on bir belediye meclis üyesi olan ilçelerin bağlı olduğu illerdeki eksik temsil oranların ortalamasının 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir olan iler ile (%40,92) 6360 sayılı Kanundan önce büyükşehir olan iller (%40,29) açısından birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Bazı illerde büyükşehir belediyesinde eksik temsil oranı daha ciddi bir boyutta olduğu görülmektedir. Malatya'da 9-11 üyeli belediye meclisi olan yedi ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %45,65'dir. Kayseri'de 9-11 üyeli belediye meclisi olan yedi ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %43,49'dur. Eskişehir'de 9-11 üyeli belediye meclisi olan on bir ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %40,57'dir. Konya'da 9-11 üyeli belediye meclisi olan on beş ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %40,46'dır. Ordu'da 9-11 üyeli belediye meclisi olan sekiz ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %34,68'dir. Trabzon'da 9-11 üyeli belediye meclisi olan sekiz ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %34,24'dir. Denizli'de 9-11 üyeli belediye meclisi olan on ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %33,85'dir. Erzurum'da 9-11 üyeli

belediye meclisi olan dokuz ilçenin büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oranı ortalama %32,04'dır.

6360 sayılı Kanunun getirdiği büyükşehir belediye meclis sistemi, ilçedeki bazı seçmenler açısından büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oluşturması söz konusu olmasına rağmen, dokuz ve on bir belediye meclis üyesi olan ilçelerin fazla nüfuslu ilçelere göre büyükşehir belediye meclisinde orantısız aşkın temsiline sebep olmaktadır. Bu temsil adaletsizliği mevcut aşkın/eksik sorununu derinleştirmesinin yanında büyükşehir belediye meclislerindeki karar verme süreçlerinin daha çok boyutlu ve daha grift olmasına (Arıkboğa, 2015:139) sebebiyet vermektedir.

5. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİS ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili maddelerine göre büyükşehir belediye meclis üyeliği aşağıdaki hallerde sona ermektedir.

a) Ölüm: Büyükşehir belediye meclis üyeliği, ölüm durumunda kendiliğinden sona erer.

b) İstifa: Büyükşehir belediye meclis üyeliği, istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Büyükşehir belediye meclis üyeliğinden istifa dilekçesi büyükşehir belediye başkanlığına verilir ve büyükşehir belediye başkanı tarafından büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Bilindiği üzere istifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu TBMM Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, TBMM Genel Kurulunca kararlaştırılmaktadır. Benzer şekilde mülga 1580 sayılı Belediye Kanunu da belediye meclisi üyelerinin belediye meclisi üyeliğinden istifasının kabulünün de belediye meclisinin karar vereceği hüküm altına alınmasına rağmen 5393 sayılı Kanun ile belediye meclis üyeliğinden istifa dilekçesinin belediye başkanlığına verilmesi ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulmasıyla yetinilmiştir (YSK, 8.1.2005/7).

Belediye meclis üyeliğinden istifa ile ilgili seçim kurullarının görevi boşalan belediye meclisi üyeliği yerine yedek üyelerden isim bildirmesi ile sınırlı olup, belediye meclis

üyeliğinden istifaya ilişkin işlemin geçerliliği ve içeriği (istifanın belediye meclis üyeliğini değil belediye meclisindeki görevlerle ilgili olduğu vb.) ile ilgili uyuşmazlıklar idari makamların görev alanındadır (YSK, 26.7.2008/226).

Büyükşehir belediye meclis üyelerinin seçildikleri siyasi partiden istifa ederek başka bir siyasi partiye üye olması veya seçildikleri siyasi partiden istifa ederek bağımsız kalması durumunda büyükşehir belediye meclisi üyeliklerinin boşaldığı anlamına gelmediği gibi, görevlerine devam etmelerine engel bir durum bulunmamaktadır (YSK, 7.9.2007/828; YSK, 18.5.2016/231; YSK, 12.10.2016/519; YSK, 19.1.2017/41).

YSK, ilçe belediye meclisi üyeliğinden istifa eden, ancak büyükşehir belediye meclis üyeliğinden istifa etmeyen belediye meclis üyesi ile ilgili uyuşmazlıkta; ilçe belediye meclisi üyeliğinden istifa ile büyükşehir belediye meclisi üyeliğinden de istifa etmiş sayılacağı ve büyükşehir belediye meclisindeki görevinin de sona ermesi gerektiğine dair ilçe ve il seçim kurulu kararlarını ilçe ve il seçim kurulunun görevinin, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde, sorulması üzerine, boşalan üyelik yerine isim bildirmekle sınırlı olduğu, ilçe ve il seçim kurullarının büyükşehir belediye meclisinde boşalma olup olmadığı konusunda değerlendirme yapma yetkisi bulunmadığına işaret ederek mezkur kararları tam kanunsuzluk içtihadı çerçevesinde kaldırılmıştır (YSK, 14.6.2007/740).

İlçe belediye meclis üyeliklerinde ve büyükşehir belediye meclis üyeliklerinde boşalma sonrası sürece ait yasal hükümlerin farklı olmasının doğal sonucu olarak hem büyükşehir belediye meclis üyesi hem de ilçe belediye meclis üyesi iken istifa eden belediye meclis üyesinin yerine aynı siyasi partiye mensup olsa da belediye meclis üyesi ve büyükşehir belediye meclis üyesinin farklı kişilerden olması gerekmektedir (YSK, 24.2.2015/244).

c) Devamsızlık: Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan büyükşehir belediye meclis üyesinin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir. Covid-19 salgını sürecinde, belediye meclis üyelerinin devamsızlıklarından

kaynaklı düşme uygulamasının artması sebebiyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı genelgesi ile Covid-19 kaynaklı hastalık, rapor, karantina, tedbir vb. uygulamaların yasal mazeret olarak kabul edilmesi gerektiğine işaret edilmiştir.

Burada önem arz eden konulardan bir tanesi de ilçe belediye meclisi toplantılarına katılmayan buna karşın büyükşehir belediye meclis toplantılarına katılmaya devam eden meclis üyesinin, ilçe belediye meclis üyeliğinin düşmesi halinde büyükşehir belediye meclis üyeliğinin düşüp düşmeyeceği hususudur. Yakın tarihli bir uyuşmazlıkta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı görüşünde ilçe belediye meclis üyeliği düşürülen belediye meclis üyesinin, büyükşehir belediye meclis üyeliğinin de düşeceği ve boşalan yere kalan süreyi tamamlamak üzere yedek üyenin davet edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

d) Seçilme Yeterliliğin Kaybedilmesi: Büyükşehir belediye meclis üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından büyükşehir belediye meclis üyeliğinin düşmesine karar verilir.

Seçilme yeterliliğin kaybedilmesi sebebiyle büyükşehir belediye meclisinde meydana gelen boşalmalar ilçe belediye meclisi üyelerinin seçiliş sıralarına göre siyasi parti gözetilmeksizin yedeklerden seçiliş sırasına göre belirlenecektir (YSK, 22.6.2015/1460).

Kanun hükmünde kararname ile kamu görevinden ihraç edilenlerden büyükşehir belediye meclis üyeliğine seçilenlerin üyelikleri YSK kararları ile düşürülmüştür. Bu düşme kararı sebebiyle boşalan büyükşehir belediye meclis üyelikleri ile ilgili olarak YSK müstakar içtihadının aksine boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasi partiye ait ise, o ilçe veya siyasi parti listesindeki yedek adaylar arasındaki sıraya göre doldurulması gerektiğine, eğer büyükşehir belediye meclis üyesi kontenjan adayı olarak seçilmişse aynı partiden bir sonraki kontenjan adayı ile büyükşehir belediye meclis üyeliğinin doldurulması gerektiğine karar vermiştir (YSK, 24.4.2019/3787; YSK, 7.5.2019/4269; YSK, 20.5.2019/4569).

e) Belediye Başkanı Seçilme: 5393 sayılı Kanununun 45. maddesine göre belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda belediye meclis üyeleri arasından gizli oyla belediye başkanı seçilir. Seçilen belediye başkanı eğer daha öncesinden büyükşehir belediye meclisi üyesi değil ise doğrudan büyükşehir belediye meclis üyesi olmaktadır.

Belediye başkanı seçilen belediye meclis üyesi öncesinde büyükşehir belediye meclis üyesi ise büyükşehir belediye meclisi üyesinin sonradan ilçe belediye başkanı olarak seçilmesi sebebiyle büyükşehir belediye meclisinde halen göreve devam etmesi sebebiyle kendisinden boşalan büyükşehir belediye meclis üyeliğine seçiliş sırasına göre yedek üyenin büyükşehir belediye meclis üyesi olarak tespit edilmektedir (YSK, 23.6.2016/141).

f) Adaylık: 2972 sayılı Kanununun 36.maddesine ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 18. maddesine göre belli görevlerinden ayrılma isteğinde bulunulmadıkça adaylık sözü konusu olamamaktadır. Bu hükümler çerçevesinde adaylık sürecinde bu görevlerden istifa etmeyenlerin aday olamayacağı konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Fakat belediye meclis üyesi seçildikten sonra bu görevlere seçilen veya atanananlarla ilgili husus tartışmalıdır. YSK önceleri adaylık sürecinde görevinden istifa etmeyen kişilerin sonradan bu durumlarının tespit edilmesi halinde belediye meclis üyeliklerini düşürmekteydi. YSK, yerel seçimlerde memur sıfatını taşıdıkları halde istifa etmeyerek belediye meclisi üyeliklerine aday olan, seçimi kazandıktan sonra emekli olan belediye meclis üyelerinin, adaylıklarına askı ilanı süresinde itiraz edilmeyerek adaylıklarının kesinleşmesine rağmen, seçim sonuçlarının ardından yapılan itiraz sonucu tutanaklarının iptaline ilişkin ilçe ve il seçim kurulu kararlarına yapılan itirazla ilgili olarak belediye meclisi üyeliklerinin ilçe seçim kurulunca düşürülmesi isabetli olduğuna işaret etmiştir(YSK, 12.6.1999/1825).

Fakat YSK güncel kararlarında adaylık için istifa edilmesi gereken bir görevi seçimden sonra kabul eden ve aynı zamanda ilçe (büyükşehir) belediye meclisi üyesi olan kişinin bu iki görevi birlikte yürütüp yürütemeyeceği veya hangi görevi yürütmesi gerektiği hususunda karar vermeye ve gereken işlemin

yapılması idari makamların görev ve yetkisinde olduğundan seçim kurulları konuyla yetkili olmadığına işaret etmiştir (YSK, 30.9.2015/1801; YSK, 13.2.2017/91; YSK, 23.6.2016/142).

Danıştay'ın mahalli idarelerin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri konusu ile görevli dairesinin yakın tarihli bir kararında adaylık için istifa edilmesi gereken bir görevi seçimden sonra kabul eden ve aynı zamanda ilçe (büyükşehir) belediye meclisi üyesi olan kişinin bu iki görevi birlikte yürütemeyeceğini hükmederek ilçe (büyükşehir) belediye meclisi üyeliğinin düşürülmesine hükmetmiştir (Danıştay 8D. 26/10/2021 tarih ve E:2021/5175, K:2021/4860). Aynı konuyla ilgili olarak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay tarafından belediye meclis üyeliğinden düşürülme kararı verilebilmesi için, seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi gerekmekte olduğunu, 2972 sayılı Kanunun göndermede bulunduğu 2839 sayılı Kanunda, seçilme yeterliliğini ortadan kaldıran haller sınırlı olarak sayıldığı, adaylık döneminde itiraz edilebilecek olan kamusal bir görevden ayrılma koşulunun yerine getirilmemesinin, seçilme yeterliliğinin kaybı olarak değerlendirilmesi mümkün olmadığından, aday olma yeterliliği ile seçilme yeterliliğinin birbirinden farklı olduğu, Danıştay'ın yetkisinin sadece seçilme yeterliliğinin kaybında ortaya çıkacağı ve aday olma şartını taşımayanların durumuyla ilgili olarak 2839 sayılı Kanun'daki prosedürün işletilmesi gerekirken, bu yola gidilmediğinden, belediye meclis üyeliğinin düşürülemeyeceğine hükmetmiştir (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 24/03/2022 tarih ve E:2022/454, K:2022/646).

2972 sayılı Kanununun 28.maddesine göre büyükşehir belediye meclisi üyeliklerinin sona ermesi durumunda, büyükşehir belediye başkanı beş gün içerisinde büyükşehir belediye meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Görevi sona eren büyükşehir belediye meclis üyesinin yerine göreve başlayan yeni büyükşehir belediye meclis üyesi kalan süreyi tamamlar.

2972 sayılı Kanununun 28. maddesine göre ilçe belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde, boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasi partiye ait ise, davet edilecek yedek üyenin

de, aynı ilçe ve siyasi partiden olmaktadır. Büyükşehir belediye meclis üyeliklerinin sona ermesi durumunda ise 2972 sayılı Kanunun 6. ve 24. maddeleri çerçevesinde, büyükşehir belediye meclisi üyeliklerinde boşalmaların siyasi parti gözetilmeksizin yedeklerden seçiliş sırasına göre tamamlanacağı ilkesi kabul edilmiştir. 2972 sayılı Kanunun bu hükümleri sebebiyle ilçe belediye meclis üyeliklerinde boşalma olması durumunda daha az uyuşmazlık çıkmasına rağmen büyükşehir belediye meclislerindeki boşalmalarda uyuşmazlık sayısı artmaktadır. Büyükşehir belediye meclis üyeliklerinin sona ermesi ile ilgili YSK kararları incelendiğinde itirazların ve/veya tam kanunsuzluğa sebep olan uygulamaların temel gerekçesinin bu farklılıktan kaynaklandığı gözlemlenmektedir.

YSK büyükşehir belediye meclisi üyelerinin ilçe belediye meclisi üyelerinin seçiliş sıralarına göre bunlar arasından belirleneceği vurgulanmış ve boşalmaların siyasi parti gözetilmeksizin yedeklerden seçiliş sırasına göre tamamlanacağını istikrarlı olarak uygulamıştır(YSK, 24.10.2000/638; YSK, 28.05.2005/247; YSK, 26.05.2007/277; YSK, 26.05.2007/302; YSK, 10.07.2007/647; YSK, 21.07.2007/687; YSK, 2.4.2011/303; YSK, 9.11.2016/555; YSK, 6.5.2018/394; YSK, 9.5.2018/429; YSK, 14.5.2018/478; YSK, 14.5.2018/479; YSK, 8.6.2018 /726; YSK, 3.10.2018/1015; YSK, 25.5.2015/995; YSK, 11.4.2015/618; YSK, 24.2.2015/243; YSK,14.3.2015 /351; YSK,11.9.2014/3894; YSK, 23.3.2017/148; YSK, 6.11.2015/2209; YSK, 10.10.2014/4081; YSK, 24.11.2015/2409; YSK, 3.9.2020/404; YSK, 18.02.2021/59; YSK, 22.6.2015/1460; YSK, 2.6.2021/228).

Yukarıda ifade edildiği gibi büyükşehir belediye meclisinde meydana gelen boşalmalarla ilgili uygulama YSK'nın içtihadına dayanmakta olup, YSK süreç içerisinde bu içtihadından sınırlı şekilde ayrılmış olup (YSK, 11.5.2014/2650) devamında mezkur kararı kaldırarak yerleşmiş uygulamasına döndüğü görülmektedir (YSK, 6.12.2014/4268; YSK, 13.1.2015/33). YSK'nın mevcut uygulaması ile ilgili YSK üyeleri arasında bir görüş birliği olduğu söylenebilir. Sınırlı sayıda YSK üyesinin büyükşehir belediye meclis üyeliklerinde boşalma olması durumunda ilçe belediye meclis üyeliklerinde olduğu gibi aynı

siyasi partiden doldurulması gerektiği yönünde karşı oy bildirdiği görülmektedir (YSK, 2.6.2021/228).

YSK kararları incelendiğinde büyükşehir belediye meclis üyeliklerinde sonradan meydana gelen boşalma durumlarında, belediye meclis üyeliğine veya büyükşehir belediye meclis üyeliğine ilk seçilmeye esas konulara ilişkin itirazların sonradan yapıldığı görülmektedir. Büyükşehir belediye meclis üyeliklerinde boşalma olması durumunda ilçe seçim kurulunun yetkisi daha önceden seçim sonucuna göre tespit edilmiş yedek üyenin adını belirtmekle sınırlıdır. Çünkü tam kanunsuzluk halleri dışında seçim sonuçları ilan edilerek kesinleşmiş olduğundan seçim sonuçları yanı sıra ilçe seçim kurulu başkanının veya ilçe seçim kurulunun hatayı düzeltmeleri mümkün değildir (YSK, 21.9.2002/630).

6. SONUÇ

6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerinin görev ve etki alanı genişlemiştir. Bu genişleme ile birlikte büyükşehir belediyelerinin karar organı olan büyükşehir belediye meclislerinin önemi de artmıştır. Nüfusun %78'inin yaşadığı büyükşehir belediyelerinde halk tarafından doğrudan seçilen belediye başkanının temsil düzeyi yüksek bir büyükşehir belediye meclisi ile görev yapması belediye hizmetlerine yerel katılımı yükseltmesinin yanında demokratik temsili de arttıracak niteliktedir.

Büyükşehir belediye meclis üyelerinin büyükşehir ilçe belediye meclis üyeleri arasından seçilmesi, büyükşehir ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyesi arasındaki eşgüdümü ve görev alan/sınırları anlamındaki farkındalığı arttırması bağlamında önemli ve değerlidir. Buna rağmen büyükşehir belediye meclis üyelerinin doğrudan ve ilçe belediye meclis üyeleri dışından seçilmesinin demokratik meşruiyet ve hesap verilebilirlik açısından daha tutarlı bir teorik altyapıya sahip olduğu ifade edilebilir.

Mevcut dolaylı temsili benimseyen sistemin anayasal seçim ilkelerinden temsilde adaleti sağladığını söylemenin oldukça güç olduğu gibi yönetimde istikrarı sağlama kabiliyeti konusunda da birtakım sorunları ihtiva ettiği görülmektedir.

6360 sayılı Kanunun kurgusu ilçedeki bazı seçmenler açısından büyükşehir belediye meclisinde eksik temsil oluşturması ve nüfusu az olan ilçelerin fazla nüfuslu ilçelere göre büyükşehir belediye meclisinde orantısız aşkın temsilinin oluşturmaktadır. Bu çerçevede özellikle 6360 sayılı Kanun ile oluşan eksik/aşkın temsil sorununun bertaraf edilmesini sağlamak amacıyla büyükşehir belediye meclisinin teşekkülünün temsilde adalet ilkesini önceleyecek ve coğrafi bütünlüğe de dikkate alacak şekilde tekrar kurgulanması hususu değerlendirilmelidir.

Başta çıkarmalı onda birlik baraj olmak üzere mevcut yerel seçim mevzuatının getirdiği argümanlar büyükşehir belediye meclisinin kaynağı olan büyükşehir ilçe belediyesinin oluşumu ile ilgili bir takım aşkın/eksik temsil sorunlarına sebep olmaktadır. Büyükşehir belediye meclisinin teşekkülüne ilişkin mevzuat ise bu temsil sorununu derinleştirmekte ve daha grift sonuçlara sebebiyet vermektedir. Bunlara ilaveten YSK'nın bu temsil sorununu daha da derinleştirecek karar ve uygulamaları ise mevcut seçim sisteminde yeni ve karmaşık hukuki uyuşmazlıklar doğurmasına sebebiyet vermektedir. Büyükşehir belediye meclis üyeliğine ilişkin uyuşmazlıklarda YSK'nın tam kanunsuzluk içtihadına sık başvurması uygulamadaki sorunlara işaret etmesi açısından önemlidir.

Büyükşehir belediye meclis üyeliğine ilişkin yasal düzenlemelerin atıf yoluyla diğer mevzuattan beslenmesi konuyla ilgili içtihat alanını genişletmektedir. Bu geniş içtihat alanı ve büyükşehir belediye meclis kompozisyonunun sonradan meydana gelen değişikliklerle (ölüm, istifa, devamsızlık, seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi, belediye başkanı seçilme, adaylık) farklılaşması siyasi, idari ve hukuki uyuşmazlıklara sebep olmaktadır. Bu geniş içtihat alanını daraltmak ve belirlilik ilkesini temellendirmek amacıyla büyükşehir belediye meclis üyeliğine ilişkin YSK uygulamalarının kanun koyucunun eleştirel süzgecinde geçmek suretiyle 5216 sayılı Kanun içerisinde ve ayrıntılı bir şekilde kodifiye edilmesi bir zorunluluk olarak ifade edilmelidir.

Hem bu uyuşmazlıkları azaltarak daha sade bir seçim sistemi oluşturmak hem de hesap verilebilirliği ve temsilde adaleti sağlamak amacıyla büyükşehir belediye meclis üyelerinin büyükşehir ilçe belediyesi meclis üyeleri dışından ve

doğrudan halk tarafından seçilmesi seçeneği düşünölmelidir. Bu öneriyle birlikte veya bu öneriden bağımsız olarak büyükşehir belediye meclis üyeliklerinde sonradan meydana gelen boşalmalarda ilçe belediye meclis üyeliğinde olduğu gibi davet edilecek yedek üyenin de, aynı ilçe ve aynı siyasi partiden olması ilkesinin benimsenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Etik Beyanı: *Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Akademik İzdüşüm Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.*

Destek ve Teşekkür: *Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.*

Katkı Oranı Beyanı: *Araştırmanın tüm süreci makalenin beyan edilen tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.*

Çatışma Beyanı: *Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.*

KAYNAKÇA

- Akbulut, Ö. (2000). *Türkiye’de Uygulanan Yerel Seçim Sistemlerinin Evrimi*. Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri, Ankara: TODAİE Yayınları.
- Alıcı, O. V. & Kızıboğa Ö. R. (2020). *Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Meclis Üyelerinin Üstlenebilecekleri Görevlerdeki Orantısızlık*. Çağdaş Yerel Yönetimler, 29(1), 95-115.
- Arıkboğa, E. (2007). *Büyükşehirlerde Kararları Kim Alıyor? Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Çözüm Önerileri*. Çağdaş Yerel Yönetimler, 16(1), 31-54.
- Arıkboğa, E. (2014). *Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletsizliğinin Coğrafi ve Siyasi Görünümleri*. Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 2(2), 35-61.
- Arıkboğa, E. (2015). *Belediye Meclislerinde Karar Verme Süreçlerinin Temel Dinamikleri*. Kamu Yönetimi ve Siyaset

- Biliminde Karar Verme.* (Editör: Kırışik, Fatih & Önder, Özgür). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Atmaca, Y. (2013). *Optimal Belediye Büyüklüğü ve Yeni Büyükşehir Belediye Yasası.* Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2):168-184.
- Ayman Güler, B. (1992). *Yerel Yönetimler Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım.* Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
- Canpolat, H. (2002). *Türk Belediye Sisteminde Ölçek ve Model Sorunu.* Ankara: İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Derneği.
- Cebe, M. S. (2007). *Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Kapsamında Belediye Yasası ve Büyükşehir Belediye Yasası.* Ankara: Adalet Yayınevi.
- Çitci, O. (1996). *Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi.* Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 5(6), 5-14.
- Çolak, Ç. (2021). *Belediye Meclis Üyesi Seçim Sistemindeki Kontenjan Aday Uygulamasına Yönelik Bir Eleştiri.* Türk Dünyasında Kamu Yönetimi KAYFOR Orta Asya.
- Erkul, H. (2013). *Türkiye’de Yerel Yönetimler.* Ankara: Detay Yayıncılık.
- Gökçeer, F. (1997), *Yerel Yönetim Organlarının Seçim Sistemi.* Ankara: Türk Belediyecilik Derneği Yayınları
- Görün, M. & Kayar, İ. (2021). *Türkiye’de Büyükşehir Belediye Yönetiminin Dünü ve Bugünü. Güncel Gelişmeler Perspektifinde Türkiye’de Yerel Yönetimler.* (Editör: Kara, M., Akyol, İ. T. & BEK Nahit) Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözler, K. (2011). *Anayasa Hukukun Genel Esasları Ders Kitabı.* Bursa: Ekin Yayınevi.
- Güler, F. (2021). *Seçimlerin Yönetim Ve Denetiminde Görev Alan Kurumların Yapısal Ve İşlevsel Sorunlarını Giderici Çözümler.* Bursa: Ekin Yayınevi.
- Güneş, M. (2017). *Yerel Demokrasi Tartışması Olarak: Büyükşehir Belediye Meclislerinde Seçim Sistemi ve*

- Temsilde Adalet Sorunu*. Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi. 5(1), 47-61
- Mecek, M. & Atmaca, Y. (2020). *Yerel Yönetimlerin İdari Yapısına İlişkin Mevzuat Analizi*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(76), 2068-2087.
- Parlak, B. (2015). *Türkiye’de Değişen ve Dönüşen Büyükşehir Belediyeleri: 5216 sayılı Yasadan 6360 Sayılı Yasaya Büyük Dönüşümün Analizi*. İdari ve Mali Açından Türkiye’de Yerel Yönetimler. (Editör: Mecek, M. , Doğan, M., Parlak, B.) Antalya: Bekad Yayınları.
- Tanör, B. & Yüzbaşıoğlu, N. (2001). *1982 Anayasasına göre Türk Anayasa Hukuku*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tekin, Ö. F. (2018). *Türkiye’de Büyükşehir Yönetimi ve 6360 Sayılı Yasanın Getirdiği Değişim: Konya Örneği*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 55, 84-105.
- Teziç, E. (1998). *Anayasa Hukuku. Beşinci Bası*. İstanbul: Beta.
- TÜİK (2022). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları*.
- Türk, H. S. (1997). *Seçim Hukukunun Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri*. Ankara: TESAV Yayınları.
- Uysal, Y. (2020). *Türk Kamu Yönetiminde Sorunlar ve Reformlar Üzerine Değerlendirmeler*. Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 3 (1), 12-31.

PROBLEMS CAUSED BY THE METROPOLITAN MUNICIPALITY COUNCIL MEMBERSHIP ELECTION SYSTEM

Extended Summary

After the 2019 local elections, the fact that the majority of the metropolitan mayor and the metropolitan municipality council in the two most crowded cities/metropolitan municipalities (Istanbul, Ankara) are in different alliances has attracted the attention of the public. It is one of the important characteristics of the metropolitan municipal council that the members of the metropolitan municipality council are not directly elected by the voters, unlike the members of other local government decision-making bodies (board of elders, municipal council, provincial council). In addition, it is difficult to say that the system that adopts indirect representation provides justice in representation, one of the constitutional election principles, and it is seen that it creates some problems in terms of its ability to provide stability in the administration. The aim of the study is, to draw attention to the injustices of representation and the legal disputes related from practice, arise from both by legal provisions and the jurisprudence of the Supreme Election Council.

In the literature, the subject of metropolitan municipality council membership has been discussed from different aspects. Despite this, the problems caused by the metropolitan municipal council election system or the effect of the Supreme Election Board's decisions have been the subject of limited studies. It can be said that one of the reasons for this situation is that the decisions of the Supreme Election Board are not made public. While it was possible to reach only 10% of Supreme Election Board decisions until 2021, this rate increased to approximately 90% in 2021.

In the study, the election of the metropolitan municipality council member, the results of this and the processes that take place after the termination of the metropolitan municipality council membership will be discussed on the basis of the Supreme Election Council's decisions.

The fact that the legal regulations regarding the membership of the metropolitan municipality council are fed from other legislation by way of reference expands the field of case law on the subject. This wide area of jurisprudence and the differentiation of the composition of the metropolitan municipality council with subsequent changes (death, resignation, absenteeism, loss of eligibility for election, election as mayor, candidacy) cause political, administrative and legal disputes. In order to narrow this wide area of jurisprudence and to justify the principle of certainty, it should be stated as a necessity that the Supreme Election Council practices regarding metropolitan municipality council membership should be codified in detail within the Law No. 5216 by passing through the critical filter of the legislator. The arguments brought by the current local election legislation, especially the subtractive one-tenth threshold, cause some over/under-representation problems regarding the formation of the metropolitan district municipality, which is the source of the metropolitan municipality council. The legislation on the formation of the metropolitan municipality council deepens this representation problem and causes more complex results. In addition, the decisions and practices of the Supreme Election Council that will deepen this representation problem cause new and complex legal disputes in the current election system. It is important that the Supreme Election Council frequently applies to the full lawlessness case law in disputes regarding metropolitan municipality council membership, in terms of pointing out the problems in practice. It has been suggested that the metropolitan municipality council member be elected directly by the people in a way that will ensure fairness in representation, and that the substitute member to be invited should be from the same district and the same political party, as is the case with the municipal council members in case of subsequent vacancies. It can be stated that the election of metropolitan city council members directly and outside of district council members has a more consistent theoretical infrastructure in terms of democratic legitimacy and accountability.

İlgili YSK Kararları

	YIL	TARİH	SAYI		YIL	TARİH	SAYI		YIL	TARİH	SAYI		
1	2000	24.10.2000	638		19	2018	10.05.2018	442		37	2015	06.01.2015	2209
2	2002	21.09.2002	630		20	2018	14.05.2018	478		38	2014	10.10.2014	4081
3	2005	28.05.2005	247		21	2018	14.05.2018	479		39	2015	24.11.2015	2409
4	2007	26.05.2007	277		22	2018	08.06.2018	726		40	2015	30.09.2015	1801
5	2007	26.05.2007	301		23	2018	03.10.2018	1015		41	2017	13.02.2017	91
6	2007	26.05.2007	302		24	2015	25.05.2015	995		42	2016	23.03.2016	142
7	2007	09.06.2007	374		25	2015	11.04.2015	618		43	2015	22.06.2015	1460
8	2007	10.07.2007	647		26	2015	24.02.2015	243		44	2009	20.04.2009	1456
9	2007	21.07.2007	687		27	2015	14.03.2015	351		45	2014	17.02.2014	436
10	2007	07.09.2007	828		28	2015	24.02.2015	244		46	2019	16.12.2019	5419
11	2011	02.04.2011	303		29	2014	11.05.2014	2650		47	2004	20.05.2004	2087
12	2016	18.05.2016	231		30	2014	06.12.2014	4268		48	2019	24.04.2019	3787
13	2016	12.10.2016	519		31	2014	11.09.2014	3894		49	2019	07.05.2019	4269
14	2016	09.11.2016	555		32	2015	13.01.2015	33		50	2019	20.05.2019	4569
15	2017	19.01.2017	41		33	2000	08.04.2000	192		51	2020	03.09.2020	404
16	2017	14.06.2017	740		34	2016	23.03.2016	141		52	2021	02.06.2021	228
17	2018	06.05.2018	394		35	2017	23.02.2017	148		53	2021	18.02.2021	59
18	2018	09.05.2018	429		36	2017	13.03.2017	289					